

TEISINGUMO TEISMO (antroji kolegija) SPRENDIMAS

2014 m. balandžio 30 d.(*)

„Bendra finansinių sandorių mokesčių sistema – Leidimas tvirtiau bendradarbiauti pagal SESV 329 straipsnio 1 dalį – Sprendimas 2013/52/ES – Ieškinys dėl panaikinimo pažeidus SESV 327 ir 332 straipsnius ir tarptautinį paprotinį teisę“

Byloje C-209/13

dėl 2013 m. balandžio 18 d. pagal SESV 263 straipsnį pareikšto ieškinio dėl panaikinimo

Jungtinė Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystė, atstovaujama E. Jenkinson ir S. Behzadi Spencer, padedamų QC M. Hoskins ir QC P. Baker, baristerių V. Wakefield,

ieškovai,

prieš

Europos Sąjungos Tarybą, atstovaujamą A. M. Colaert, F. Florindo Gijón ir A. de Gregorio Merino,

atsakovai,

palaikomų

Belgijos Karalystės, atstovaujamos J. C. Halleux ir M. Jacobs,

Vokietijos Federacinės Respublikos, atstovaujamos T. Henze, J. Möller ir K. Petersen,

Prancūzijos Respublikos, atstovaujamos D. Colas ir J. S. Pilczer,

Austrijos Respublikos, atstovaujamos C. Pesendorfer,

Portugalijos Respublikos, atstovaujamos L. Inez Fernandes, J. Menezes Leitão ir A. Cunha,

Europos Parlamento, atstovaujamo A. Neergaard ir R. van de Westelaken, nurodžiusio adresą dokumentams teikti Liuksemburge,

Europos Komisijos, atstovaujamos R. Lyal, B. Smulders ir W. Mölls, nurodžiusios adresą dokumentams teikti Liuksemburge,

įstojusių ir bylą šalių,

TEISINGUMO TEISMAS (antroji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas R. Silva de Lapuerta, Teisingumo Teismo pirmininko pavaduotojas K. Lenaerts (pranešėjas), teisėjai J. L. da Cruz Vilaça, G. Arestis ir J.-C. Bonichot,

generalinis advokatas N. Wahl,

kancleris A. Calot Escobar,

atsižvelgęs į rašytinį proceso dalį,

atsižvelgęs į sprendimą, priimtą susipažinus su generalinio advokato nuomone, nagrinėti bylą be išvados,

priima šį

Sprendimas

1 Savo ieškiniu Jungtinė Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystė prašo Teisingumo Teismo panaikinti 2013 m. sausio 22 d. Tarybos sprendimą 2013/52/ES, kuriuo leidžiamas tvirtesnis bendradarbiavimas finansinių sandorių mokesčio srityje (OL L 22, p. 11; toliau – ginčijamas sprendimas).

Ginčo aplinkybės

2 2011 m. rugsėjo 28 d. Europos Komisija priėmė pasiūlymą KOM(2011) 594 galutinis dėl Tarybos direktyvos dėl bendros finansinių sandorių mokesčio sistemos ir kuria iš dalies keičiama Direktyva 2008/7/EB (toliau – 2011 m. pasiūlymas).

3 2011 m. pasiūlymo 1 straipsnio „Dalykas ir taikymo sritis“ 2 dalyje nustatyta:

„Ši direktyva taikoma visiems finansiniams sandoriams su sąlyga, kad bent viena sandorio šalis yra įsisteigusi valstybėje narėje ir kad finansų įstaiga, įsisteigusi valstybės narės teritorijoje, yra sandorio šalis, veikianti savo sąskaita arba kito subjekto sąskaita, arba sandorio šalies vardu.“

4 Minuto pasiūlymo 3 straipsnio „Įsteigimas [įsisteigimo vieta]“ 1 dalyje numatyta:

„Šioje direktyvoje finansų įstaiga laikoma įsteigta valstybės narės teritorijoje, jeigu tenkinama bet kuri iš šių sąlygų:

<...>

e) ji yra finansinio sandorio su kita finansų įstaiga, įsisteigusia toje valstybėje narėje pagal a, b, c arba d punktus, šalis arba finansinio sandorio su šalimi, kuri nėra finansų įstaiga ir yra įsisteigusi toje valstybėje narėje, šalis, veikianti savo arba kito subjekto sąskaita, arba sandorio šalies vardu.“

5 Po trijų 2012 m. birželio 22 ir 29 d. bei liepos 10 d. Europos Sąjungos Tarybos susirinkimų tapo akivaizdu, kad bendros finansinių sandorių mokesčio sistemos (toliau – FSM) principui nebus vienbalsiai pritarta Taryboje artimiausioje ateityje, todėl per protingą terminą visai Europos Sąjungai neįmanoma pasiekti tikslo – nustatyti bendrą FSM sistemą.

6 Šiomis aplinkybėmis 2012 m. rugsėjo 28 d.–spalio 23 d. 11 valstybių narių informavo Komisiją, kad nori tvirtiau bendradarbiauti FSM srityje.

7 2013 m. sausio 22 d. Taryba, remdamasi Komisijos pasiūlymu, priėmė ginčijamą sprendimą.

8 Šio sprendimo 6 konstatuojamoji dalis suformuluota taip:

„<...> 11 valstybių narių, konkrečiai: Belgija, Vokietija, Estija, Graikija, Ispanija, Prancūzija, Italija,

Austrija, Portugalija, Slovėnija ir Slovakija <...> pateikė Komisijai prašymus, juose nurodė, kad nori pradėti tvirtiau bendradarbiauti tarpusavyje FSM srityje. Šios valstybės narės prašė, kad tvirtesnio bendradarbiavimo taikymo sritis ir tikslai būtų pagrįsti 2011 m. rugsėjo 28 d. Komisijos pasiūlymu dėl direktyvos. Be to, konkrečiai nurodytas poreikis išvengti mokesčių slėpimo, konkurencijos iškreipimo ir veiklos perkėlimo į kitas jurisdikcijas.“

9 Ginijamų sprendimų sudaro 2 straipsniai. Jo 1 straipsnyje šio sprendimo pirmesniame punkte minimoms 11 valstybių narių (toliau – dalyvaujančiosios valstybės narės) leidžiama taikant atitinkamas Sutarties nuostatas pradėti tvirtiau bendradarbiauti tarpusavyje nustatant bendrą FSM sistemą. To paties sprendimo 2 straipsnyje nustatyta, kad jis įsigalioja jo priėmimo dieną.

10 2013 m. vasario 14 d. Komisija priėmė pasiūlymą dėl Tarybos direktyvos, ja įgyvendinamas tvirtesnis bendradarbiavimas FSM srityje (toliau – 2013 m. pasiūlymas).

11 Šio 2013 m. pasiūlymo 3 straipsnio „Taikymo sritis“ 1 dalyje nustatyta:

„Ši direktyva taikoma visiems finansiniams sandoriams su sąlyga, kad bent viena sandorio šalis yra įsisteigusi dalyvaujančios valstybės narės teritorijoje ir kad finansų įstaiga, įsisteigusi dalyvaujančios valstybės narės teritorijoje, yra sandorio šalis, veikianti savo sąskaita arba kito subjekto sąskaita, arba sandorio šalies vardu.“

12 Šio pasiūlymo 4 straipsnio „Įsisteigimas [įsisteigimo vieta]“ 1 ir 2 dalyse numatyta:

„1. Šioje direktyvoje finansų įstaiga laikoma įsisteigusia dalyvaujančioje valstybės narės teritorijoje, jeigu tenkinama bet kuri iš šių sąlygų:

<...>

g) ji yra finansinio sandorio dėl struktūrizuotojo produkto arba vienos iš Direktyvos 2004/39/EB I priedo C skirsnyje nurodytų finansinių priemonių, išleistų tos valstybės narės teritorijoje, išskyrus to skirsnio 4–10 punktuose nurodytas priemones, kuriomis neprekiuojama organizuotoje platformoje, šalis, veikianti savo arba kito subjekto sąskaita, arba sandorio šalies vardu.

2. Subjektas, kuris nėra finansų įstaiga, laikomas įsisteigusiu dalyvaujančioje valstybėje narėje, jeigu tenkinama bet kuri iš šių sąlygų:

<...>

c) jis yra finansinio sandorio dėl struktūrizuotojo produkto arba vienos iš Direktyvos 2004/39/EB I priedo C skirsnyje nurodytų finansinių priemonių, išleistų tos valstybės narės teritorijoje, išskyrus to skirsnio 4–10 punktuose nurodytas priemones, kuriomis neprekiuojama organizuotoje platformoje, šalis.“

Šalių reikalavimai ir procesas Teisingumo Teisme

13 Jungtinis Karalystės Teisingumo Teismo prašo panaikinti ginjamų sprendimų ir priteisti iš Tarybos bylinėjimosi išlaidas.

14 Taryba Teisingumo Teismo prašo atmesti ieškinį ir priteisti iš Jungtinės Karalystės bylinėjimosi išlaidas.

15 Belgijos Karalystei, Vokietijos Federacinei Respublikai, Prancūzijos Respublikai, Austrijos Respublikai, Portugalijos Respublikai, Europos Parlamentui ir Komisijai leista įstoti į bylą palaikyti Tarybos reikalavimus.

Dėl ieškinio

16 Pripažindama, kad jos ieškinys, pareikštas prevenciniais tikslais, gali būti laikomas pateiktu per anksti, Jungtinė Karalystė pateikia du pagrindus jam paremti. Pirmasis pagrindas paremtas SESV 327 straipsnio ir tarptautinės paprotinės teisės pažeidimu, nes ginčijamame sprendime leidžiama nustatyti FSM, turintį ekstrateritorinį poveikį. Antrasis pagrindas, nurodytas jeigu nebūtų pritarta pirmajam pagrindui, paremtas SESV 332 straipsnio pažeidimu, nes šiuo sprendimu leidžiama nustatyti FSM, kuris sukels tvirtiau bendradarbiaujančioms valstyboms narėms (toliau – nedalyvaujančiosios valstybės narės) išlaidą.

Šalių argumentai

17 Pirmasis pagrindas padalytas į dvi dalis ir pagrįstas atitinkamai SESV 327 straipsnio ir tarptautinės paprotinės teisės pažeidimu.

18 Minuto pagrindo pirmoje dalyje Jungtinė Karalystė teigia, kad ginčijamame sprendime leidus nustatyti FSM, turintį ekstrateritorinį poveikį dėl 2011 m. pasiūlymo 3 straipsnio 1 dalies e punkte įtvirtinto „kitos sandorio šalies principo“ ir 2013 m. pasiūlymo 4 straipsnio 1 dalies g punkte ir 2 dalies c punkte numatyto „išleidimo vietos principo“, buvo pažeistas SESV 327 straipsnis.

19 Iš tiesų minėtu sprendimu leidžiama nustatyti FSM, dėl minėtų dviejų apmokestinimo principų taikytinų įstaigoms, asmenims arba sandoriams nedalyvaujančiųjų valstybių narių teritorijoje, ir taip pažeidžiama šių valstybių kompetencija ir teisės.

20 Pirmojo pagrindo antroje dalyje Jungtinė Karalystė teigia, jog tarptautine paprotine teise neleidžiama, kad dėl teisės akto atsirastų ekstrateritorinis poveikis, nebent jei tarp atitinkamų faktinių aplinkybių arba dalykų ir valstybės, kuri įgyvendina savo kompetenciją į atžvilgiu, egzistuoja pakankamai glaudaus ryšio elementas, kad būtų pateisintas kitos valstybės suverenios kompetencijos pažeidimas.

21 Nagrinėjamu atveju būtumo FSM ekstrateritorinis poveikis dėl „kitos sandorio šalies principo“ ir „išleidimo vietos principo“ negali būti pateisintas jokia pagal tarptautinę teisę priimtina mokesčių kompetencijos norma.

22 Pateikdama antrąjį pagrindą Jungtinė Karalystė teigia, kad nors pagal SESV 332 straipsnį išlaidas, atsirandančias įgyvendinant tvirtesnį bendradarbiavimą FSM srityje, turi iš esmės apmokėti tik dalyvaujančiosios valstybės narės, šis įgyvendinimas bus išlaidų šaltinis ir nedalyvaujančiosioms valstybėms narėms dėl 2010 m. kovo 16 d. Tarybos direktyvos 2010/24/ES dėl savitarpio pagalbos vykdančių reikalavimus, susijusius su mokesčiais, muitais ir kitomis priemonėmis (OL L 84, p. 1), ir 2011 m. vasario 15 d. Tarybos direktyvos 2011/16/ES dėl administracinio bendradarbiavimo apmokestinimo srityje ir panaikinančios Direktyvą 77/799/EEB (OL L 64, p. 1) taikymo.

23 Iš tiesų šiomis dviem direktyvomis neleidžiama nedalyvaujančiosioms valstybėms narėms prašyti grąžinti savitarpio pagalbos ir administracinio bendradarbiavimo išlaidas, susijusias su šių direktyvų taikymu dėl būtumo FSM.

24 Šiuo klausimu Jungtinė Karalystė priduria, kad „išlaidų, atsirandančių įgyvendinant tvirtesnį bendradarbiavimą“ sąvoka, kaip tai suprantama pagal SESV 332 straipsnį, apima išlaidas,

susijusias su pagalbos ar bendradarbiavimo prašymais, pagrįstais nacionaliniais teisės aktais, priimtais siekiant tvirtiau bendradarbiauti FSM srityje.

25 Taryba, visos jos pusėje – bylą stojusios valstybės narės, išskyrus Vokietijos Federacinę Respubliką, Europos Parlamentas ir Komisija tiesiogiai arba netiesiogiai pripažįsta, kad ieškinys ir jo pagrindžiantys pagrindai yra priimtini. Tačiau jie tvirtina, kad šie pagrindai yra nepagrįsti.

26 Dėl pirmojo pagrindo minėtos šalys iš esmės teigia, kad Jungtinės Karalystės šiame pagrindė ginėjami apmokestinimo principai šiuo etapu yra teisės aktas, kuriuos reikia priimti, visiškai hipotetiniai elementai. Todėl šios valstybės narės nurodyti argumentai, pagrįsti tariamu būsimo FSM ekstrateritoriniu poveikiu, yra per ankstyvi ir spekuliaciniai. Taigi jie nereikšmingi šiam ieškiniui.

27 Dėl antrojo ieškinio pagrindo tos pačios šalys iš esmės nurodo, kad jame per anksti keliama diskusija dėl to, kaip Sąjungos teisės aktas leidžias sureguliuos išlaidas, atsirandančias gyvendinant ginjamą sprendimą leidžiamą tvirtesnę bendradarbiavimą, padengimo klausimą. Be to, ginjamame sprendime niekaip nereguliuojami savitarpio pagalbos klausimai siekiant taikyti būsimą FSM.

28 Taryba, Austrijos Respublika, Portugalijos Respublika ir Komisija priduria, kad antrasis ieškinio pagrindas yra pagrįstas neteisingu SESV 332 straipsnio aiškinimu. Iš tiesų šiame straipsnyje numatytos tik iš Sąjungos biudžeto finansuojamos einamosios išlaidos, susijusios su aktais dėl tvirtesnio bendradarbiavimo, o ne Jungtinės Karalystės ginjamos išlaidos, kurių galėtų patirti valstybės narės pagal direktyvas 2010/24 ir 2011/16.

29 Remdamasi tokiais pačiais argumentais, kokie nurodyti šio sprendimo 26 ir 27 punktuose, Vokietijos Federacinė Respublika mano, kad ieškinys gali būti net akivaizdžiai nepriimtinas dėl reikalavimo, numatyto Teisingumo Teismo procedūros reglamento 120 straipsnio c punkte, nesilaikymo, nes Jungtinės Karalystės pateikti pagrindai ieškiniui pagrįsti neturi jokio ryšio su ginjamo sprendimo dalyku. Jeigu nebūtų pritarta šiam teiginiui, ji nurodo, kad ieškinys turi būti atmestas kaip nepagrįstas.

Teisingumo Teismo vertinimas

30 Pirma, kalbant apie šio sprendimo pirmesniame punkte nurodytą nepriimtinumą pagrįstą prieštaravimu, reikia priminti, kad pagal Procedūros reglamento 120 straipsnio c punktą ir su juo susijusį teismo praktiką kiekviename ieškinyje turi būti nurodytas ginčo dalykas ir pagrindas, kuriais remiamasi, santrauka. Tai reikia išdėstyti pakankamai aiškiai ir tiksliai, kad atsakovas galėtų pasirengti gynybai, o Teisingumo Teismas – vykdyti teisminį kontrolę. Tuo remiantis, pagrindinis faktinis ir teisinis aplinkybės, kuriomis pagrįstas ieškinys, turi būti nuosekliai išdėstytos ir suprantamos iš paties ieškinio teksto, o jame pateikiami reikalavimai – suformuluoti nedviprasmiškai, siekiant išvengti, kad Teisingumo Teismas nepriimtų sprendimo *ultra petita* arba apskritai nespręstų dėl kaltinimo (sprendimų *Komisija / Ispanija*, C-360/11, EU:C:2013:17, 26 punktą ir *Komisija / Vokietijos Respublika*, C-545/10, EU:C:2013:509, 108 punktą).

31 Reikia konstatuoti, kad nagrinjamu atveju ieškinio turinys atitinka tokius aiškumo ir tikslumo reikalavimus. Remdamasi juo Taryba ir – bylą palaikyti jos reikalavimų – stojusios valstybės narės galėjo parengti savo argumentus, susijusius su Jungtinės Karalystės nurodytais pagrindais, o Teisingumo Teismas gali vykdyti ginjamo sprendimo teisminį kontrolę.

32 Vadinas, nepriimtinumą grindžiamas prieštaravimas turi būti atmestas.

33 Antra, svarbu pažymėti, kad nagrinjant ieškinį dėl Tarybos sprendimo, kuris, kaip ir

gin?ijamas sprendimas, priimtas d?l leidimo tvir?iau bendradarbiauti pagal SESV 329 straipsn?, panaikinimo Teisingumo Teismo kontrol? apima klausim?, ar šis sprendimas galioja, atsižvelgiant ?, be kita ko, nuostatas, ?tvirtintas ESS 20 straipsnyje ir SESV 326–334 straipsniuose, kuriuose apibr?žiamos turinio ir proced?ros s?lygos tokiam leidimui suteikti.

34 Ši kontrol? neturi b?ti painiojama su kontrole, kuri gali b?ti vykdoma nagrin?jant v?lesn? ieškin? d?l akto, priimto ?gyvendinant leist? tvirtesn? bendradarbiavim?, panaikinimo.

35 Šio ieškinio pirmajame pagrinde siekiama užgin?yti poveik?, galint? atsirasti ?staigoms, asmenims ir sandoriams nedalyvaujan?i?j? valstybi? nari? teritorijoje d?l tam tikr? apmokestinimo b?simo FSM princip?.

36 Taigi reikia konstatuoti, kad pagal gin?ijam? sprendim? siekiama 11 valstybi? nari? leisti taikant atitinkamas Sutar?i? nuostatas prad?ti tvir?iau bendradarbiauti tarpusavyje nustatant bendr? FSM sistem?. Ta?iau Jungtin?s Karalyst?s gin?ijami apmokestinimo principai n?ra šio sprendimo sudedamieji elementai. Iš ties?, pirma, „kitos sandorio šalies principas“ atitinka min?to sprendimo 6 konstatuojamojoje dalyje nurodyto 2011 m. pasi?lymo element?. Antra, „išleidimo vietos principas“ buvo pirm? kart? ?trauktas ? 2013 m. pasi?lym?.

37 Kalbant apie antr?j? ieškinio pagrind?, kur? pateikdama Jungtin? Karalyst? iš esm?s teigia, kad FSM bus išlaid? šaltinis nedalyvaujan?iosioms valstyb?ms nar?ms d?l savitarpio pagalbos ir administracinio bendradarbiavimo pareig?, susijusi? su direktyv? 2010/24 ir 2011/16 taikymu d?l šio mokes?io, ir tai, anot šios valstyb?s nar?s, prieštarauja SESV 332 straipsniui, reikia pažym?ti, jog gin?ijamame sprendime n?ra jokios nuostatos d?l išlaid?, susijusi? su juo leidžiamo tvirtesnio bendradarbiavimo ?gyvendinimu, klausimo.

38 Be to, ir neatsižvelgiant ? tai, ar „išlaid?, atsirandan?i? ?gyvendinant tvirtesn? bendradarbiavim?“, s?voka, kaip tai suprantama pagal SESV 332 straipsn?, apima Jungtin?s Karalyst?s antrajame ieškinio pagrinde nurodytas išlaidas, susijusias su savitarpio pagalba ir administraciniu bendradarbiavimu, akivaizdu, kad galimos b?simo FSM ?takos nedalyvaujan?i?j? valstybi? nari? administracin?ms išlaidoms negalima nagrin?ti, nes šio mokes?io apmokestinimo principai dar nebuvo galutinai nustatyti ?gyvendinant gin?ijam? sprendimu leist? tvirtesn? bendradarbiavim?.

39 Iš ties? min?ta ?taka priklauso nuo „kitos sandorio šalies principo“ ir „išleidimo vietos principo“ nustatymo, kurie vis d?lto n?ra gin?ijamo sprendimo sudedamieji elementai, kaip tai buvo pažym?ta šio sprendimo 36 punkte.

40 Atsižvelgiant ? tai, kas išd?styta, darytina išvada, kad Jungtin?s Karalyst?s pateikti du pagrindai ieškiniui paremti turi b?ti atmesti, tod?l ir ieškinys turi b?ti atmestas.

D?l bylin?jimosi išlaid?

41 Pagal Proced?ros reglamento 138 straipsnio 1 dal? pralaim?jusiai šaliai nurodoma padengti bylin?jimosi išlaidas, jei laim?jusi šalis to reikalavo. Kadangi Taryba praš? priteisti bylin?jimosi išlaidas iš Jungtin?s Karalyst?s ir ši pralaim?jo byl?, ji turi jas padengti. Pagal to paties reglamento 140 straipsnio 1 dal?, kurioje numatyta, kad ? byl? ?stojusios valstyb?s nar?s ir institucijos padengia savo išlaidas, Belgijos Karalyst?, Vokietijos Federacin? Respublika, Pranc?zijos Respublika, Austrijos Respublika, Portugalijos Respublika, Europos Parlamentas ir Komisija padengia savo bylin?jimosi išlaidas.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (antroji kolegija) nusprendžia:

1. **Atmesti ieškin?.**
2. **Priteisti iš Jungtin?s Didžiosios Britanijos ir Šiaur?s Airijos Karalyst?s bylin?jimosi išlaidas.**
3. **Belgijos Karalyst?, Vokietijos Federacin? Respublika, Pranc?zijos Respublika, Austrijos Respublika, Portugalijos Respublika, Europos Parlamentas ir Europos Komisija padengia savo bylin?jimosi išlaidas.**

Parašai.

* Proceso kalba: angl?.